

Zakaj bi rad živel v regiji Alpe Jadran? Perspektive regije

Simon Colnar, mag. posl. ved
Prof. dr. Vlado Dimovski

Avstrija, Celovec, 26.5.2018

Narodna manjšina in slovensko zamejstvo (1)

- **Manjšina:** manjši del kake skupnosti, celote, zlasti ljudi (ZRC SAZU, 2018).
- **Narodna manjšina:** pripadniki naroda, katerega večina živi v drugi državi (ZRC SAZU, 2018).
- Sintagma **slovensko zamejstvo** je sestavljena iz dveh konstitutivnih vsebinskih elementov (INV, 2017).
- Prvi element izhaja iz **pojma slovenstvo** oziroma je njegova pridevniška oblika **slovensko zamejstvo**. S pojmom slovenstva razumemo in opredeljujemo tisto družbeno-skupinsko substanco, ki jo percipiramo kot in imenujemo slovenski narod (tudi slovenska narodna manjšina), z njim vred njegov jezik, kulturne stvaritve, zgodovinski spomin, tradicijo in domovinsko ozemlje ter duhovno in čustveno vez vsakega odnosnega pripadnika do navedenih narodovih vsebinskih sestavin (INV, 2017).

Narodna manjšina in slovensko zamejstvo (2)

- Drugi element je **pojem zamejstva**, konkretnega slovenskega zamejstva, kot **geopolitičnega prostora**, kjer prebiva etnična slovenska manjšinska populacija skupaj z večinsko etnično populacijo Republiki Sloveniji sosednje države / sosednjih držav (INV, 2017).
- Integralna definicija s strani INV (2017): s slovenskim zamejstvom opredeljujemo sklenjen namišljen, neviden, izmuzljiv, v marsičem neenak pasovni obroč, ki ga velja razumevati in obravnavati dvojno: v **geografsko-geopolitičnem smislu** zajema zgodovinsko večinsko slovensko poselitveno ozemlje današnje Republike Slovenije, v **človeškem smislu** pa ljudi kot domnevne pripadnike slovenske narodne skupnosti.

Koliko je (mladih) Slovencev v zamejstvu (1)

- **Koliko?** Eno izmed prvih vprašanj, ki se je zastavljalo in se zastavlja raziskovalcem narodnih manjšin, se nanaša na njihovo številčnost (INV, 2017).
- Kako je sploh s kakim približnim številom mladih Slovencev v zamejstvu? **Praktično nemogoče je govoriti o točni številki** – poti do nje so sicer mogoče, a so parcialne in izmuzljive (INV, 2017).
- Tako velja, da je pri obravnavi manjšine sedanje število mladih **praktično nedoločljiva družbena spremenljivka** (INV, 2017).

Koliko je (mladih) Slovencev v zamejstvu (1)

- Ni skupnega pristopa za „meritev“ – tudi negativen prizvok preštevanje prebivalstva na podlagi narodne identitete. Vseeno **nekaj okvirnih števil** (INV, 2017):

Leto	Država	Slovenci v zamejstvu
2002	Italija	95.000
2001	Avstrija	14.000 - 36.000*
2011	Madžarska	3.000
2011	Hrvaška	10.500

Koliko je mladih v Sloveniji in v zamejstvu?

- Mladi so **manjšina znotraj** vsake izmed štirih slovenskih **manjšin**, ki se s potekom časa sorazmerno krči.

Država	Mladi Slovenci	Delež
Slovenija	327.000 (SURS)	16,0%
Madžarska	250 (INV)	8,3%
Hrvaška	750 (INV)	7,1%
Avstrija	Ni točnega podatka	-
Italija	Ni točnega podatka	-

Izseljevanje iz Republike Slovenije (1)

- **Letno zapusti Slovenijo več kot 8.000 državljanov** (Dernovšek, 2016).
- Približno **22 ljudi na dan**, od tega je **1/3 mladih** (25-34 let).
- **Selitveni prirast državljanov Slovenije** v letu 2016 že **sedemnajsto leto zapored negativen**.
- 6.000 več se jih je v letu 2016 odselilo iz države kot se jih je v državo priselilo.
- Visoka cena izselitve – **v očeh ostalih boš vedno tujec** – jugoslovanski narod.

Izseljevanje iz Republike Slovenije (2)

Kam se Slovenci selimo?

	2008	2009	2010	2011	2010	2013	2014	2015	2016
Avstrija	603	434	544	630	1230	1529	2270	2273	2404
Bosna in Hercegovina	89	128	154	213	349	343	208	231	170
Črna gora	8	14	19	28	56	43	22	19	19
Francija	72	77	62	74	141	131	103	133	118
Hrvaška	260	499	487	497	645	719	587	562	489
Italija	227	257	229	281	369	281	286	274	266
Kosovo	1	17	16	32	77	82	34	69	42
Makedonija	11	43	40	69	85	87	58	71	46
Nemčija	1850	658	761	1061	2272	1662	1625	1790	1795
Srbija	112	218	197	219	374	366	196	236	218
Švedska	99	37	42	66	123	99	128	102	122
Švica	338	180	217	231	502	468	644	892	949
druge države Evrope	498	615	650	710	1064	1068	1102	1179	1415
Evropa skupaj	4168	3177	3418	4111	7287	6878	7263	7831	8053
Afrika	28	29	27	31	40	37	29	33	19
Azija	76	69	54	81	132	165	213	194	212
Južna Amerika	10	19	20	27	59	38	28	43	22
Severna in Srednja Amerika	330	269	274	259	449	463	369	398	328
Kanada	161	103	81	81	170	138	101	105	84
Združene države	163	155	187	164	259	298	244	274	228
druge države Severne in Srednje Amerike	6	11	6	14	20	27	24	19	16
Avstralija in Oceanija	151	154	109	170	224	208	227	155	184

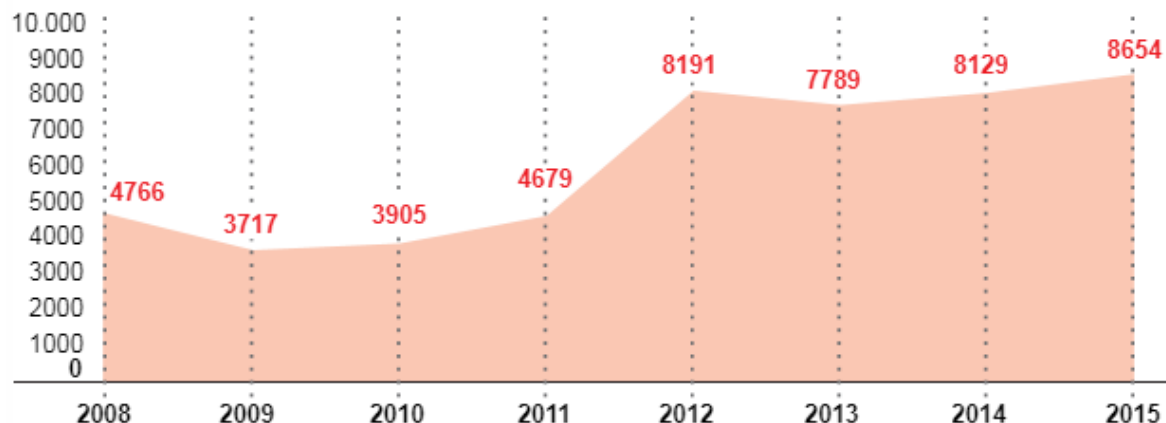
INFOGRAFIKA DELO

Vir: SURS

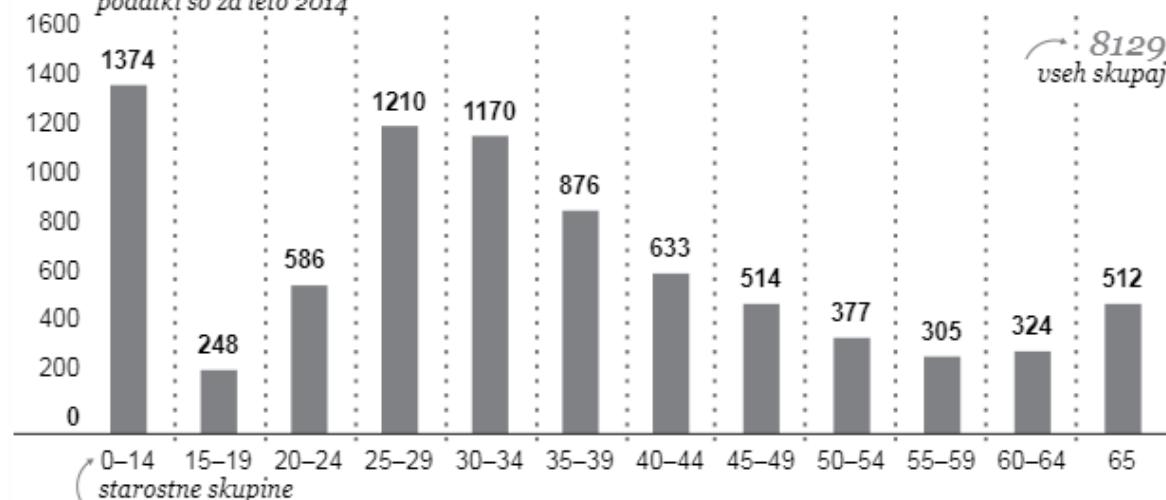
Izseljevanje iz Republike Slovenije (3)

Odseljeni državljani Slovenije

PODATKI SURS

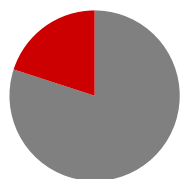
podatki so za leto 2014

Izseljevanje mladih zamejcev

- Podatki INV (2017) glede pripravljenosti mladih zamejcev, da bi zaradi zaposlitvenih ali drugih možnosti za dalj časa ali trajno zapustili državo:

**Pripravljenost na
izselitev Hrvaška**

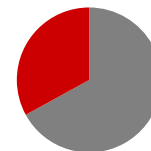
■ Da
■ Ne

**Pripravljenost na
izselitev
Madžarska**

■ Da
■ Ne

**Pripravljenost
na izselitev
Italija**

■ Da
■ Ne

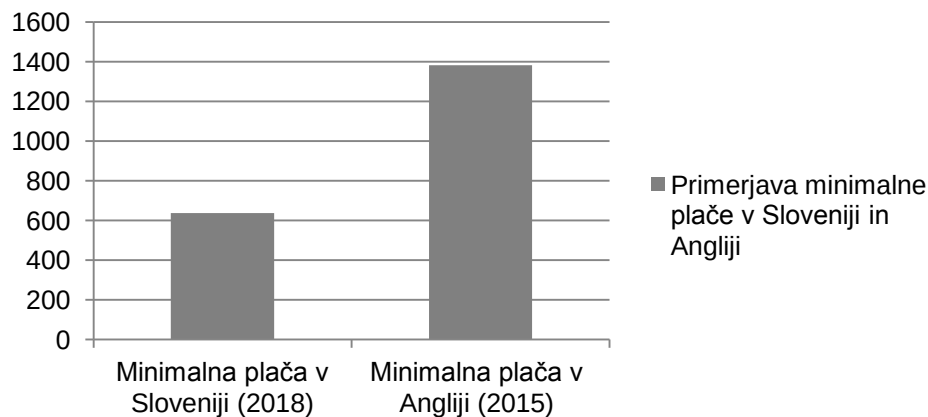
- Splošen trend v Avstriji je odseljevanje iz obrobni krajev – tudi mladi (20-30 let) odhajajo iz npr. Koroške. Obrobni koroški kraji se že soočajo z negativnimi gospodarskimi in demografskimi tendencami (INV, 2017).

Regija, ki zaostaja (1)

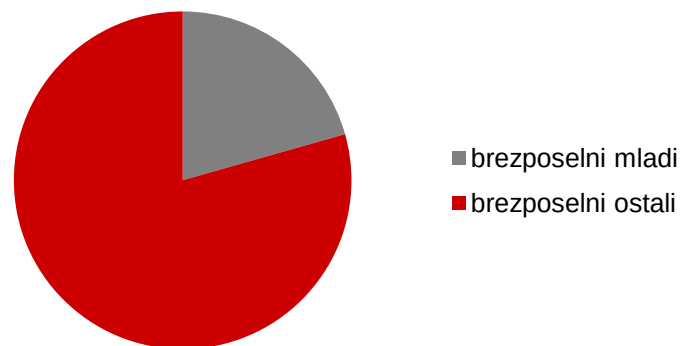
- Feliks Wieser – „**pomanjkanje pozitivnega vzdušja** eden izmed glavnih razlogov za slabo stanje v Sloveniji, pri čemer Avstrija ne zaostaja dosti.“
- Ivo Boscarol (Pipistrel, podjetnik) – „javna uprava v Sloveniji je birokratski aparat, ki ti rad sporoča, **da se nekaj ne da narediti.**“
- Predavanja prof. Dimovskega – „primerjava odgovora na vprašanje **kako si?** Slovenec in Američan.“
- Večina tistih, ki se je izselila kljub težavam, ki so prisotne za Slovence v tujini **ne razmišlja o vrnitvi domov** – kje se je zalomilo?

Regija, ki zaostaja (2)

Primerjava minimalne plače v Sloveniji (2018) in Angliji (2015)

Delež brezposelnih mladih v Sloveniji (2016)

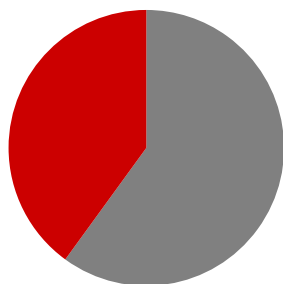

- Možnost zaposlovanja v domačem okolju po pridobljeni izobrazbi zelo skrbi mlade v Sloveniji in v zamejstvu.

Regija, ki zaostaja (3)

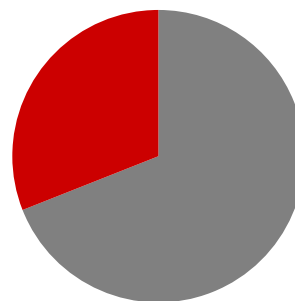
- V Avstriji je brezposelnost mladih pod povprečjem EU.
- Podatki o brezposelnosti mladih na Madžarskem niso spodbudni.

**Mladi na trgu dela v Italiji
(INV, 2017)**

■ Mladi zaposleni
■ Mladi brezposelni

**Mladi na trgu dela na
Hrvaškem (INV, 2017)**

■ Mladi zaposleni
■ Mladi brezposelni

Regija, ki zaostaja (4)

- Vsem je skupno, da bodo mladi nosili **breme posledic staranja prebivalstva** in **vzdrževanje pokojninskega sistema**. Vsaj v Sloveniji je aktualna tudi **stanovanjska problematika**.
- Bolj bodo mladi izpostavljeni **revščini** in **prekarnim oblikam dela**.
- Prebivalstvo v zamejstvu se še hitreje stara kot prebivalstvo v Sloveniji.
- Mladi postajajo izrazito **pasivni** pri spremljanju družbenega dogajanja.

Perspektiva mladih (1)

- Izkoristiti **možnosti povezovanja** – vloga **socialnih omrežij** (Facebook, LinkedIn) – „*mreža poznanstev te žene naprej*“. **Vir tacitnega znanja** za premagovanje ovir kot je jezik ali poznavanje poslovne kulture.
- **Multikulturnost** danes ni več tabu (Erasmus izmenjave, vi ko odidete v tujino ali vaši kolegi, ki prihajajo v okolje regije Alpe Jadran – mreža poznanstev).
- Imamo **pet držav na dosegu roke** (zanimivo za tujce – konkurenčna prednost za nas).
- Toplina doma, visok in pester standard življenja.

Perspektiva mladih (2)

- **Razvoj informacijsko-komunikacijske tehnologije** odpira številne možnosti.
- Poceni in dostopne letalske karte – **svet je odprt in na dosegu roke** – vedno pa se lahko **vrneš domov z novimi izkušnjami in novim znanjem**.
- Možnost mobilnosti mladih v zamejstvu je zaradi njihove lokacije še toliko večja (boljša).
- **Povečati pomen obrtnikov**, ki se je (neupravičeno) razvrednotil v družbi.

Brenčanje

Zaposlitve prihodnosti – kaj bi rad bil? Podjetnik, svetovalec, oblikovalec , ...

Zaposlitve prihodnosti (1)

- Svetovni gospodarski forum 2018 – 65% otrok, ki so danes v šolskih klopi naj bi **v prihodnosti opravljalo delo, ki danes še ne obstaja.**
- Četrta industrijska revolucija bo vključevala **velike podatke in pametne sisteme.**
- Raziskava svetovnega gospodarskega foruma je pokazala tudi, da naj bi v naslednjih letih **ukinili 7,1 milijona delovnih mest** – največ v pisarniškem in administrativnem delu. Nekaj jih bodo zamenjali zaradi drugačnih tehnoloških rešitev, nekaj delovnih mest pa bodo preprosto ukinili. **Nastalo pa naj bi 2,1 milijona novih delovnih mest,** posebej na področju **računalništva in matematike.**

Zaposlitve prihodnosti (2)

- Kateri so poklici, ki jih bodo avtomatizirali?
- Kateri poklici bodo „preživel“?

Zaposlitve prihodnosti (3)

- „15 let nazaj Iphone še ni obstajal.“
- Razvoj v robotiki, umetni inteligenci, biotehnologiji ... - pomeni **dramatične spremembe za trg delovne sile.**
- **Znanje in veščine**, ki jih potrebujete:

in 2020

1. Complex Problem Solving
2. Critical Thinking
3. Creativity
4. People Management
5. Coordinating with Others
6. Emotional Intelligence
7. Judgment and Decision Making
8. Service Orientation
9. Negotiation
10. Cognitive Flexibility

in 2015

1. Complex Problem Solving
2. Coordinating with Others
3. People Management
4. Critical Thinking
5. Negotiation
6. Quality Control
7. Service Orientation
8. Judgment and Decision Making
9. Active Listening
10. Creativity

- Pomembno je biti **proaktiven, pripravljen in spremljati razvoj.**

Hvala za pozornost!

